

Høring i familie- og kulturkomiteen mandag 06.05.2019

Høringsnotat fra Norsk Tjenestemannslag (NTL) til Meld. St. 17 (2018-2019) Mangfold og armlengdes avstand. Mediepolitikk for ei ny tid

Stortingsmeldingen legger til grunn at NRK fremdeles skal ha et bredt oppdrag og at NRK er en viktig samfunnsinstitusjon og bidragsyter i det norske mediemangfoldet.

NRK som ikke-kommersiell allmennkringkaster må sikres vilkår som gjør det mulig å opprettholde et godt omdømme, stor tillit og troverdighet i alle grupper i befolkningen og være relevant i folks hverdag. For å kunne utvikle, produsere og publisere det innholdet som publikum finner, velger og elsker trenger NRK stabile og forutsigbare rammer. Derfor er NRK avhengig av at det føres en mediepolitikk som ikke bidrar til innstramminger i NRK-plakaten eller legger restriksjoner på muligheten til å være tilstede på alle medieplattformer. NRK er også avhengig av en forutsigbar, robust og politisk uavhengig finansieringsordning for å opprettholde publikums tillit og sikre fri og uavhengig journalistikk.

NTL har sitt handlingsprogram følgende vedtak:

Pressestøtten er sentral for å opprettholde mediemangfoldet i Norge, og må styrkes. NTL mener det er viktig med en sterk, ikke-kommersiell allmennkringkaster som har redaksjonell frihet. NRK er en bærende institusjon når det gjelder språk, kultur og forvalter av det frie ord. NRK må ha en finansiering som ivaretar uavhengigheten og gir forutsigbare økonomiske rammer. For å sikre et sterkt norsk fagmiljø for innholdsproduksjon må NRK styrkes som produksjonshus. NRK må være godt representert i distriktene for å være i stand til å speile hele Norge.

Det er derfor viktig for NTL at det føres en mediepolitikk som ivaretar mangfoldet, styrker ytringsfrihet og opprettholder en armlengdes avstand til politiske organer for å unngå at uavhengigheten kan trekkes i tvil.

St.Mld.17 legger i stor grad opp til dette i sin omtale av innhold i og tilstedeværelse for ulike medier. «*Ein viktig føresetnad for tillit er at media er uavhengige i redaksjonelle spørsmål, både frå myndigheiter og andre politiske eller økonomiske interessenter*»

På et område mener vi derimot regjeringen i mediemeldingen skiller lag med sin egen argumentasjon om uavhengighet, og det er i valg av finansieringsmodell for NRK.

NTL er innforstått med at NRKs finansieringsmodell i sin nåværende form ikke er fremtidsrettet og derfor ikke vil være bærekraftig i lengden, og at det må en endring til for at NRK skal sikres den forutsigbare og robuste finansieringen som trengs for å kunne oppfylle oppdraget og opprettholde et tilbud til publikum på samme nivå som i dag. Når man så legger frem et forslag om å gå fra en finansiering over innkrevd avgift til å gjøre det om til en skatt, så mener vi det utfordrer den redaksjonelle friheten og NRKs uavhengighet. Når meldingen samtidig peker på at medienes redaksjonelle uavhengige stilling overfor myndighetene «*er særleg viktig i lys av rolla dei har som «offentlege vaktbikkjer»*» mener vi det er grunn til å stille spørsmål ved om man ikke møter seg selv i døren med argumentasjonen som er brukt rundt fri og uavhengig stilling.

Finansieringsmodell

NTL har ment og mener fortsatt at en form for innkrevd avgift ville være den beste løsningen. Da ville man ivaretatt redaksjonell frihet ved at man ikke knyttet det opp mot politiske organer og behovet for forutsigbarhet gjennom å velge en teknologinøytral innretning som for eksempel husstandsavgift. I tidligere forlik legges det stor vekt på at NRKs uavhengighet må ivaretas. Også når det gjelder finansiering er det viktig å sikre en armlengdes avstand mellom NRK og myndighetene. Ved at NRK

driver inn avgiften selv sikres denne uavhengigheten. Enhver finansieringsordning som gjør at publikum ikke betaler direkte til NRK fører både til at NRK mister kontakten med sluttbruker, og vil være avhengig og underlagt en ikke objektiv tredjepart.

NTL vil bemerke at en husstandsavgift også kan innrettes med en sosial profil. Ved krysning av registre kan både lavtlønte, unge, pensjonister osv få redusert avgift. Vi regner ikke med at dette vil medføre for mye administrasjon. Pr. i dag er det mulighet for lisensfritak, en ordning som utgjør et halvt årsverk i administrasjon pr d.d. I tillegg kan man gi valget mellom månedlige, kvartalsvis, halvårlige og årlige innbetalinger som også vil gi en sosial tilnærming og mer håndterbart for de med lav inntekt.

NTL vil også bemerke at kostandene ved en omlegging til skatte-finansiering ikke er utredet nærmere. Signaler fra Skatteetaten indikerer at det må brukes betydelige resurser på omlegging av systemene for å tilpasse seg den foreslåtte løsningen.

NTL ber komiteen velge en framtidig finansiering av NRK basert på en innkrevd avgift framfor den foreslåtte skattefinansieringen. NTL anbefaler en husstandsavgift med en tilpasset sosial profil.

Dersom komiteen likevel velger den foreslåtte løsningen mener vi det er grunn til å se på den sosiale innretningen. Sånn vi ser det treffer den smalt og ensidig. Vi mener komiteen må se på andre løsninger både for trappesatsene for justering og det at man når makssats allerede ved en inntekt på 350000,-. Ved at man velger å innføre dette gjennom å redusere personfradraget så er det i realiteten en skjult skatteøkning for folk flest.

Arbeidsplasser

En omlegging fra lisensavgift til skatt medfører avvikling av NRKs Lisensavdelinga i Mo i Rana. For Rana-samfunnet innebærer det et tap på minst 100 arbeidsplasser. Tap av arbeidsplasser vil ramme de ansatte svært tungt.

Siden dette skjer som en følge av en politisk beslutning om en endret finansieringsordning, mener vi det derfor hviler et særskilt ansvar på Stortinget i å sørge for kompensierende tiltak. Det må gis særskilte omstillingsmidler for å bygge opp kompetanse og det må etableres nye arbeidsplasser for dem som blir berørt slik at lokalsamfunnet og den enkelte arbeidstaker ikke blir skadelidende. Rana-samfunnet trenger insentiver for å forhindre lavere sysselsetting, insentiver som kan benyttes av virksomheter lokalt til å utvikle nye varige arbeidsplasser. Også for NRK vil det være behov for arbeidsplasser framover, som eksempel vil det i tiden fremover fremdeles vi være et behov for kompetanse og arbeidskraft for å følge opp innsynsbegjæringer og annen type saksbehandling som følger av offentleglova. I tillegg vil både regnskapsloven og foreldelsesloven kreve at databasen til lisensavdelingen vedlikeholdes i år fremover. Vi mener det bør forventes av NRK at de så langt som mulig skal søke å finne sysselsetting for så mange som mulig av de berørte i forbindelse med en avvikling av lisensavdelingen. Det må videreføres stillinger for å ivareta det overnevnte og i tillegg kunne håndtere at det vil være et restbehov, eller oppstå andre behov som følge av avviklingen

Tilføring av midler til Nasjonalbiblioteket for opprettelse av 70 nye stillinger er et tiltak som ikke er direkte knyttet til avvikling av lisensavdelingen, og det er ikke noen garanti for at den treffer etter intensjonen som er beskrevet i meldingen. Derfor mener vi at det må ytterligere tiltak til, og at man politisk må bidra med mer for å finne gode løsninger for de som blir overtallige som følge av omleggingen.

NTL ber komiteen foreslå at det etableres alternativ sysselsetting og bevilges særskilte omstillingsmidler ved en avvikling av lisenskontoret. Dersom opprettelsen av nye stillinger ved Nasjonalbiblioteket skal være en del av disse tiltakene må overtallige fra NRK sikres kompetanseutvikling og fortrinnsrett til stilingene. Det må også etableres alternative tiltak som sikrer inntekt for de berørte i omstillingsperioden. Det må videreføres stillinger ved lisensavdelingen for å dekke opp framtidige behov

Oslo 2. mai 2019

Norsk Tjenestemannslag

Fredrik Oftebro

1. Nestleder